

عنوان مقاله:

شاخص فقر آب و اهمیت آن در مدیریت منابع آب

محل انتشار:

فصلنامه ترویج و توسعه آبخیزداری، دوره 3، شماره 11 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

رقیه آسیایی هیر - دانشجوی کارشناسی ارشد آبخیزداری، دانشکده علوم کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی

رئوف مصطفی زاده - دانشیار گروه منابع طبیعی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، عضو پژوهشکده مدیریت آب، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

مجید رئوف - دانشیار گروه مهندسی آب، دانشکده علوم کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی

اباذر اسمعیلی عوری - دانشیار گروه مرتع و آبخیزداری، دانشکده علوم کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی

خلاصه مقاله:

تشدید بحران آب در سال های آینده با توجه به افزایش جمعیت، افزایش آلودگی ها، تخریب پوشش گیاهی، تغییر اقلیم و بروز خشکسالی ها اجتناب ناپذیر خواهد بود. حل بحران آب نیازمند همکاری و اراده جهانی است و آینده نگری و برنامه ریزی برای منابع آبی در جهان امری ضروری به نظر می رسد. در سال های اخیر لزوم تدوین و ارائه شاخص های جدید جامع و چند بعدی برای ارزیابی وضعیت موجود و پیش بینی روند آبی منابع آب سطحی و زیرزمینی از اهمیت بالایی برخوردار شده است. در همین راستا شاخص چندبعدی تحت عنوان شاخص فقر آب به منظور ارزیابی دسترسی به منابع آب ارائه گردیده است. در این مقاله به معرفی شاخص فقر آب، مطالعات انجام شده در کشورهای مختلف و چگونگی محاسبه ی آن پرداخته شده است. بر اساس نتایج، شاخص فقر آب بر اساس ترکیب وزنی پنج مولفه اصلی محاسبه می شود. مولفه های اصلی شاخص فقر آب شامل منابع (دسترسی، تغییرات فصلی و سالانه کمیت و کیفیت آب)، دسترسی (قابلیت دسترسی آب برای استفاده موثر)، ظرفیت (عوامل اقتصادی-اجتماعی در مدیریت منابع آب)، استفاده (میزان استفاده در بخش های مختلف) و محیط زیست (اثرات مدیریت آب بر یکپارچگی اکولوژیک) می باشند. با توجه به ماهیت چند بعدی شاخص فقر آب و در نظر گرفتن تمامی عوامل موثر بر دسترسی یا کمبود منابع آب و نیز ویژگی های اقتصادی و اجتماعی می تواند ابزار مفیدی در اولویت بندی مناطق بحرانی و گامی موثر در برنامه ریزی استفاده ی بهینه از منابع آب باشد. شاخص فقر آب نشان دهنده تاثیر ترکیبی عوامل موثر بر کمبود و تنش منابع آبی است که امکان اولویت بندی و تدوین نسخه های مدیریتی برای مناطق مختلف را فراهم می نماید. باید توجه داشت که تعیین و تحلیل شدت کمبود و تنش منابع آب در مناطق مختلف بر اساس شرایط منابع آب منطقه مورد بررسی، قابلیت محاسبه شاخص و وجود داده ها و نوع معیارهای انتخابی متفاوت خواهد بود.

کلمات کلیدی:

کمبود آب، تغییرات مکانی، تغییرات جریان، ظرفیت اجتماعی-اقتصادی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1871795>

